

Jen zkouška. Ne náhoda. Profesor k prvním krokům Pavla

- CZ24 News | 6. února 2023

ČESKO: Petr Pavel plní vzorně zadání svých patronů, k nimž patří i eskalace války na Ukrajině. „Ve svých prvních vystoupeních, v nichž zřejmě podlehl sugesci, že je již prezidentem, se projevil jako větší jestřáb než vedení NATO nebo Pentagonu. To není náhoda,“ říká pro ParlamentníListy.cz profesor Ivo T. Budil, sociolog a historik. Generálovu rétoriku bere jako pokusný balónek, jak bude reagovat veřejnost na podobně vyhrocený militarismus. Nová hlava státu dle něj bude poslušným a snaživým nástrojem „cesty do hlubin noci“ české společnosti.

Co může pro Česko znamenat výsledek přímé prezidentské volby, a to nejen z pohledu, že zkompletoval obsazení čtyř nejvyšších ústavních pozic lidmi stejného ražení?

Domnívám se, že definitivně skončilo polistopadové období, které pravděpodobně jednou budoucí historikové tvořící v osvětlenějších časech označí za „epochu velké iluze“. Zdálo se, že po roce 1989 bude možno vybudovat svobodnou a prosperující společnost podle vzoru velké obnovy západní společnosti v letech 1945 až 1975, která se ve Francii nazývá „třicet zázračných let“. Ve skutečnosti jsme byli kooptováni jako ekonomická kolonie a politický protektorát Spojených států amerických a severozápadní Evropy, kde se nalézá jádro západní politické moci. Již od sedmdesátých let dvacátého století prochází západní společnost hlubokou krizí projevující se rezignací na produktivní síly kapitalismu a tvořivý potenciál rozumu, zaměřením na finanční spekulace jako hlavní zdroj zisku, konzumním způsobem života, podléháním iracionálním ideologiím a aktivismu, rozkladem školství a celkovým kognitivním úpadkem. Jsme zastíněni novými ohnisky civilizačního a technologického pokroku nacházejícími se především v Asii. Tragédie české společnosti spočívá v tom, že v okamžiku, kdy jsme byli připraveni k rozmachu a využití našeho potenciálu, jsme byli strženi do dlouhodobé stagnace ústící do nevědomosti, chudoby a zaostalosti. Dva předchozí prezidenti se navzdory svým osobnostním zvláštnostem snažili tomuto osudnému procesu vědomě či instinktivně bránit či alespoň jej brzdit. Nově zvolený prezident nic takového dělat nebude. Naopak, je poslušným a snaživým nástrojem této „cesty do hlubin noci“.

Proč se ukázaly jako naprosto liché obavy bývalého prezidenta Václava Klause, který se po odevzdání hlasovacího lístku obrátil k příznivcům toho, kdo prohraje, aby nerozpoutali občanskou válku?

V případě vítězství Andreje Babiše bychom se bezpochyby dočkali hysterických davových a mediálních scén, politického bojkotu a odcházení uprostřed inaugurace, vášnivých demonstrací, vystoupení angažovaných umělců a masového nošení placek s nápisem „Babiš není můj prezident“, a to s plnou podporou americké ambasády. V takové vypjaté atmosféře není obtížné si představit, že by kolektivní emoce přerostly do pouličního násilí. Druhá, poražená strana neskrývá své roztrpčení, protože si částečně uvědomuje, jaké fatální důsledky může mít volba Petra Pavla pro budoucnost naší země. Navzdory tvrzení mainstreamových médií jde však o tu rozvážnější a demokratičtější část společnosti, která se neuchýlí k násilí. Jsou to vesměs lidé životních zkušeností a práce, kteří budou jednou uklízet spoušť po současném liberálním establishmentu.

Z tábora poraženého kandidáta několikrát zaznělo, že média, pětikoalice, všichni poražení kandidáti, celá umělecká fronta, sportovci i influenceri hráli proti Andreji Babišovi přesilovku a že se proti těmto silám vyhrát nedalo. Sjednotil předseda hnutí ANO většinu

společnosti proti sobě, že ta by klidně proti němu volila i Putina, jak možná i bez nadsázky Andrej Babiš konstatoval?

Od vstupu do veřejného života byl Andrej Babiš, pragmatický politik a podnikatel, systematicky napadán a stigmatizován a líčen jako čiré „zlo“. Otevřeně projevená nenávist k Andreji Babišovi stejně jako k Miloši Zemanovi byla podmínkou přístupu do mainstreamových médií a získání různých požitků, prebend a grantů. Významná část společnosti není nastavena tak, že by usilovala o samostatný názor, ale myšlenkově se ztotožňuje s míněním ohniska, z něhož vyzařují peníze, vliv a moc. A to byla militantní ideologie „antibabišismu“. Jenom málo politiků v dějinách mělo takové charisma, odvahu a sílu osobnosti, případně i štěstí, aby se postavilo zfanatizovanému veřejnému mínění a obstálo. Náležel mezi ně například francouzský socialistický vůdce Jean Jaurès, zavražděný těsně před vypuknutím první světové války, jíž se snažil zabránit, britský labourista James Ramsay MacDonald, který byl perzekvován kvůli svému odmítání války, nicméně později se stal britským premiérem, nebo i francouzský prezident Charles de Gaulle, který přežil třicet neúspěšných pokusů o atentát. Bylo proto dobře, že Andrej Babiš do prezidentského souboje šel, i když jeho vyhlídky byly poměrně malé.

K vítězství by potřeboval Andrej Babiš přetáhnout půl milionu voličů ze soupeřova tábora. V něm nakonec skončili i někteří voliči ANO, část bývalých příznivců Miloše Zemana, ale i nemalé procento voličů SPD. Čím to, že tito lidé Andreje Babiše „zradili“, čím si je zřejmě odradil?

Podle zveřejněných údajů Andrej Babiš získal ve druhém kole o čtyři sta padesát tisíc hlasů více než v prvním kole, přičemž obdržel hlasy výrazné části lidí, kteří v prvním kole nevolili. Petr Pavel dostal sto sedmdesát tisíc hlasů od voličů ANO, což ale není nijak závratné číslo. Andreje Babiše volilo tři sta třicet tisíc voličů SPD, zatímco Petra Pavla šedesát tisíc. Za daných okolností a s přihlédnutím k tomu, že Andrej Babiš opravdu není výjimečný rétor či lidový tribun strhávající davy, nejsou dva milióny čtyři sta tisíc hlasů zanedbatelné. Naopak, je to dobrý příslib do příštích parlamentních voleb. Jak napsal Daniel Sterzik, na okamžik se spontánně zrodila jednota lidí různého světonázoru a zaměření, kteří by jinak k sobě obtížně hledali cestu. Řada významných historických změn a revolucí započala na obdobném základě.

Mezi dvěma koly přímé volby byl Andrej Babiš osočován, že vyvolává strach z války. Vítězný Petr Pavel však už krátce po zvolení volá po tom, aby Západ posílal Kyjevu vše kromě jaderných zbraní. Také řekl, že si Ukrajina zaslouží stát se po konci války s Ruskem členem NATO, a doporučil, aby se neprodlužoval letos končící mandát generálnímu tajemníkovi NATO Jensi Stoltenbergovi. Není to příliš prudký rozjezd generála, který nota bene ještě měsíc nebude ve funkci? Nečeká nás teď pět let, po které budou armáda, vojáci či válka pro prezidenta dominantními tématy?

Petr Pavel plní vzorně zadání svých patronů, k nimž patří i eskalace války na Ukrajině. Ve svých prvních vystoupeních, v nichž zřejmě podlehl sugesci, že je již prezidentem, se projevil jako větší jestřáb než vedení NATO nebo Pentagonu. To bezpochyby není náhoda. Jeho rétorika je pravděpodobně pokusným balónkem, jak bude reagovat veřejnost na podobně vyhocený militarismus. Bude-li v příštích letech armáda a válka prezidentovým dominantním tématem, staneme se chudnoucí militaristickou zemí, která však skutečného vojenského vystoupení nebude kvůli své hospodářské a morální slabosti schopna. Jako historická analogie mě napadá Paraguay za Alfredo Stroessnera. Pravdoláskaři, kteří Petra Pavla volili, by však neměli být z Pavlových vyjádření příliš šťastní. Ovládne-li společnost duch militarismu, představuje lyrická ideologie pravdy a lásky jednu z jeho prvních obětí.

Válka na Ukrajině trvá už téměř rok. Může dojít k nějakému posunu konfliktu, který se v

polední době jevil jako zamrzlý, a lze od generála na Hradě čekat v tomto směru nějakou výraznější aktivitu? A lze si vůbec představit, že by se ruská armáda stáhla z veškerého zabraného území Ukrajiny a stáhla se na to své za původní hranice? Může i tohle být reálné vyústění války?

Po úspěšných ukrajinských protiofenzívách u Charkova a Chersonu se fronta stabilizovala a v posledních týdnech nepůsobí příliš „zamrzle“. Ruské jednotky obkličují Bachmut a podnikají útoky na klíčových místech fronty. Do bojů jsou na ruské straně nasazovány nové čerstvé jednotky a množství válečné techniky, což ruské hospodářství očividně zvládá. Dodávky menšího počtu západních tanků různého typu vyžadujících náročnou logistiku na vývoji konfliktu těžko něco změní. Za těchto okolností vyhlíží předpoklad, že by byla ruská armáda přinucena stáhnout se za původní hranice, jako utopie. Na místě je zahájení mírových jednání a záchrana lidských životů a hmotných statků. Jestliže bude přitom obětována politická kariéra řady západních politiků ochotných válčit do posledního Ukrajince, tím lépe.

Petr Pavel si hned dva dny po zvolení telefonoval s tchajwanskou prezidentkou Cchaj Jing-wen. Následně prohlásil, že je ochotný setkat se s tibetským dalajlamou i představiteli hongkongské opozice. Diplomata a bývalý velvyslanec Petr Drulák v reakci na Pavlův telefonát konstatoval, že to může přinést další komplikace v česko-čínských vztazích a že je namístě se ptát, kde je vlastně český zájem. A on že v tom vidí jednoznačný americký zájem. Lze tam najít i český?

Čína má největší výrobní základnu a její hrubý domácí produkt je podle parity kupní síly již deset let nejvyšší na světě. Čína představuje vůdčí sílu seskupení BRICS, které je dnes ekonomicky a demograficky vůdčí globální silou se značným potenciálem. Jestliže se má obnovit český průmysl, nelze to učinit bez plnohodnotného zapojení do industrializace a budování infrastruktury a investičních celků v zemích globálního Jihu, kde mělo kdysi Československo dobrý zvuk. Jedině tak získáme opět důstojné postavení v rámci světové dělby práce odpovídající naší tradici a schopnostem. To je skutečný český zájem, nikoliv účast na amerických mocenských hrách.

O Česku se říká, že je 17. spolkovou zemí Německa. Tamní kancléř Olaf Scholz se před čtvrt rokem vydal do Číny, kde jednal s prezidentem Si Ťin-pchingem. Čím je dán ten diametrálně odlišný postoj nově zvoleného českého prezidenta? Když jsme slovy Petra Pavla suverénním státem, že můžeme jednat, s kým chceme, je Německo méně suverénní? A když se podíváme po okolních zemích, ve kterých najdeme u vrcholného představitele přístup jako u Petra Pavla?

Kdybychom byli opravdu sedmnáctou spolkovou zemí Německa, pak by tomu měla odpovídat i naše kupní síla a kvalita života. S Německem jsme úzce provázáni, ale, bohužel, jako hospodářsky využívaná provincie. Nelze z toho vinit výlučně německé politické a podnikatelské kruhy, které pouze využily příležitosti.

Odpovědný jsou rovněž české vlády, které nebyly schopny za třicet let vypracovat dlouhodobý strategický plán rozvoje národního hospodářství. To je hlavní příčina, proč nejsme středoevropskou Jižní Koreou či alespoň Rakouskem. Pokud jde o svrchovanost, měl by se Petr Pavel podívat na význam tohoto slova do slovníku, případně mu mohu doporučit nedávno vydanou knihu Svrchovanost, jejímž editorem byl právě výše zmíněný Petr Drulák.